

PROFESORIUI BRONISLAVUI KUZMICKUI – 80

Povilas Aleksandravičius

Mykolo Romerio universiteto Politikos ir vadybos fakulteto
Filosofijos ir humanistikos institutas
Ateities g. 20, LT-08303, Vilnius
Telefonas: (+370) 2714617
Elektroninis paštas: povilasal@mruni.eu

DOI:10.13165/SMS-15-7-2-01

Neseniai paminėjome Mykolo Romerio universiteto profesoriaus, ilgamečio Filosofijos katedros vedėjo Bronislavo Kuzmicko jubiliejų. Be šio iškilaus žmogaus neįmanoma įsivaizduoti Lietuvos filosofijos ir kultūros, tautinio atgimimo ir Sąjūdžio veiklos, valstybės pamatų kūrimo. Bronislavas Kuzmickas priklauso tai filosofų grupei, kuri, susidurdama su milžiniškomis okupacinės ideologijos kliūtimis, pajėgė atgaivinti autentišką filosofinį mąstymą Lietuvoje jau 8-ajame XX amžiaus dešimtmetyje. Vyresnė karta puikiai pamena, kokį poveikį tais niūriais laikais jai darė Bronislavo Kuzmicko parašytos monografijos: „Laimė“, „Šiuolaikinė katalikiškoji filosofija“ bei sudarytos chrestomatijos – „Grožio kontūrai“, „Gėris kontūrai“, net šeši tomai žymiųjų „Filosofijos istorijos chrestomatijų“. Tikra filosofija negali apimti tik socialinių struktūrų nagrinėjimą, ji negali būti traktuojama kaip politinės ideologijos argumentacijos priemonė. Filosofijos misija – giliausio žmogiškumo, jo išsąmoninimo išlaikymas net ir pačiomis nepalankiausiomis aplinkybėmis. Bronislavas Kuzmickas įgyvendino šią misiją, suteikdamas galimybę bent dvejoms lietuvių kartoms apmąstyti, egzistenciškai išgyventi tai, kas slepiasi po sąvokomis: grožis, gėris, laimė, netgi Dievas, nepaisant tam pačių nepalankiausių politinių sąlygų. Vis dėlto šios sąlygos neleido pasakyti kai kurių tiesų. Tokiais atvejais, demonstruodamas drąsą ir išmonę, Bronislavas Kuzmickas rašė slapyvardžiais (Juozas Bočas, Pranas Vytėnas

ir kt.) pagrindinėje spaudoje arba išėivijos literatūroje. Profesorius buvo vienas iš tų, kurio pastangomis į okupuotos Lietuvos intelektualinį ir kultūrinį gyvenimą galėjo būti iškiepyta europinio mąstymo dimensija, o kartu išlaikoma bei puoselėjama lietuvių tautinė savimonė.

Nenuostabu, kad Bronislavas Kuzmickas tapo vienu pagrindinių Sąjūdžio architektų 1988 m. Išrinktas į Sąjūdžio iniciatyvinę grupę, vėliau į Sąjūdžio Seimo tarybą, profesorius kartu su keletu kitų iškilių asmenybių buvo laikomas šios pamatinės Lietuvai organizacijos „smegenimis“. Jo indėlis neįkainojamas, Lietuvai kovojant už Nepriklausomybę, o vėliau įtvirtinant savo valstybingumą tarptautiniame lygmenyje iki pat 1992 m. Kartu su kitais Sąjūdžio lyderiais Bronislavas Kuzmickas išrinktas atstovauti tautinius ir politinius lietuvių interesus Maskvoje, SSRS Aukščiausioje Taryboje ir tai darė su ypatingu įžvalgumu, pademonstruodamas neeilinius diplomatinis sugebėjimus. 1990 m. tapo Atkuriamojo Seimo nariu ir jos pirmininko Vytauto Landsbergio pavaduotoju. Tragiškomis 1991 m. sausio dienomis būtent Bronislavui Kuzmickui buvo pavesta atstovauti Nepriklausomybę atkūrusią Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą užsienyje, jeigu ji būtų okupacinių karinių jėgų sunaikinta pačioje Lietuvoje. Tuo ypač įtemptu laiku, užsitęsusi iki pat 1991 m. pabaigos, Bronislavui Kuzmickui teko vesti derybas su daugybe Vakarų valstybių vadovų ir žymių politikų. Profesoriaus atsiminimus apie šį kertinį Lietuvos istorijos procesą galime rasti jo knygoje „Išsivadavimas: užsienio politikos epizodai, 1988–1991“. Iki pat 2000 m. Bronislavas Kuzmickas buvo aktyvus politikos veikėjas, tačiau akivaizdu, kad jo sąžiningumas ir gilus mąstymas nederėjo su trumparegiais politiniais žaidimais, kurių Lietuvos visuomenė, deja, neišvengė praėjus keleriems metams po Nepriklausomybės atkūrimo.

Grįžęs į akademinę veiklą, profesorius Bronislavas Kuzmickas vėl tapo asmenybe, apie kurią telkėsi gausūs humanitarinę kultūrą puoselėjantys bendraminčiai. Būtent jam neseniai susibūrusi Lietuvos teisės universiteto, vėliau tapusio Mykolo Romerio universitetu, bendruomenė patikėjo užduotį – kurti Filosofijos katedrą. Jau netrukus, vadovaujama Bronislavo Kuzmicko, ši katedra tapo svarbiu Lietuvos filosofinio mąstymo centru. Pats profesorius vėl dovanojo Lietuvos skaitytojui egzistenciškai svarbius, parašytus aiškia filosofinio žargono išvengusia kalba, veikalus apie tautinę savimonę, dvasinio gyvenimo brandą, filosofijos prasmę: „Tautos tapatumo savimonė: lietuvių savimonės bruožai“, „Laimė, asmenybė, vertybės“, „Filosofijos istorijos apybraižos“. Jo sudaryta „Religijų istorijos antologija“ tapo svarbiu mokslinio darbo šaltiniu visiems, besidomintiems religija ir įvairiomis civilizacijomis. Bronislavas Kuzmickas laikomas didžiausiu autoritetu vertybių teorijos tyrimuose, ką patvirtina neseniai jo išleista knyga „Vertybės kultūrų kontekstuose“.

Belieka paminėti ypač svarbius profesoriaus Bronislavo Kuzmicko asmenybės bruožus: jo skleidžiamą šilumą, kuklumą, toleranciją, draugiškumą, gebėjimą palaikyti kitą žmogų pačiose sunkiausiose gyvenimo aplinkybėse. Ši didžiadvasiškumą yra patyręs kiekvienas, sutikęs Bronislavą Kuzmicką politinių institucijų arba mokslo įstaigų erdvėse, kartu su juo dalyvavęs susirinkimuose, konferencijose, disertacijų gynimuose. Visur Profesorius sugebėdavo sukurti gerumu ir tolerancija pripildytą

aplinką, uždegti kūrybos dvasią. Intensyviu kūrybingumu Profesorius Bronislavas Kuzmickas pasižymi iki šiol, kaip liudija prieš keletą savaičių pasirodžiusi nauja jo knyga „Metai ir mintys: geopolitika, kultūra, istorija“.

Profesorius Bronislavas Kuzmickas yra mylimas ir visada laukiamas žmogus Lietuvos universitetuose, jo veikla yra esminė akademinio ir kultūrinio Lietuvos gyvenimo dalis.

Mykolo Romerio universiteto docentas Povilas Aleksandravičius